

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ в Нью-Йорку 4-0237. — Ед. У. Н. Соузі, Нью-Йорк 4-1076. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГУБЕРНАТОР ЗАКЛИКАЄ ДО ПОЛІТИЧНОЇ ЗГОДИ

ОЛБАНІ. — Нюйорський губернатор Лімен видав до демократичних і республіканських лідерів залик, щоб вони забули партійні свари й на час війни прийшли до згоди. Війна матиме на Америку великий вплив, говорив губернатор, отож американці повинні виступати солідарно і розглядати різні суспільні справи не як демократи чи республіканці, тільки просто як американці.

ПРЕЗИДЕНТ СОНДУЄ ГРУНТ.
ВАШИНГТОН. — Хоч президент колись обіцяв, що як лиш вибухне війна в Європі, він відразу скличе конгрес, то проте він не спішиться тепер із скликанням, а наперед застосовує обережну інформацію про настрій конгресменів. Протиники президента кажуть, що президент так хоче втамувати Америку до війни й тому не хоче скликати конгресу, який далі дуже ворожо наставлений проти участі Америки у війні.

НЕ БУДЕ НОВИХ ПОДАТКІВ.
ВАШИНГТОН. — В урядових колах є таке переконання, що цього фінансового року не буде зросту податків. А то тому, бо обчислюють, що ця війна скоро не закінчиться; в міру того, як вона буде розгортатись, буде зростати в Америці бізнес і в більшій кількості напливатимуть до скарбниці податки.

КОМУНІСТИ В АМЕРИЦІ ДІСТАВАЛИ ГРОШІ З МОСКВИ.
ВАШИНГТОН. — Комітет Даеса переслухував бувшого секретаря комуністичної партії, Гитльова, який сказав, що за час його секретарювання, в роках від 1922 до 1929, комуністи в Америці діставали з Москви по 100 до 150 тисяч доларів річно. Крім того Москва прислала гроші на інші цілі, на агітацію в робітничих юніях, на вибір своїх людей на провідні становища, на різні маніфестації та на газету „Дейлі Воркер" і т. п. Попереднього дня зізнався теперішній секретар комуністичної партії, Ерл Бравдер, і той категорично заперечив, начеб комуністи в Америці діставали субвенції з Москви. Зате він під допитами признався, що комуністи підчинились приказам III Інтернаціоналу в Москві і що їх провідники їздили на фальшивих паспортів.

ПОСАДНИК ЛЯ ГВАРДІЯ ПРОТИ ЗРОСТУ ЦІН.
НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Гвардія видав остерогу склепам перед зростом цін на цукор, сало, м'ясо й інші споживні продукти, кажучи, що власті будуть потягати до відповідальності тих, що шрубують неоправдану ціну. Бо причини до зросту цін нема жадних. Нині Америка є аж надто засоблена різними споживними продуктами. Ля Гвардія апелював також до покупців, головню до жінок, щоб вони не накопичували в себе великих скількостей згаданих продуктів, бо власне їх гарячкові закупки причиняються також до зросту цін.

КАНАДА В СТАНІ ВІЙНИ.
ОТАВА. — Канадський генеральний губернатор, лорд Твідмур, у парламенті заявив, що Канада знаходиться в стані війни. В той спосіб Канада формально приступила до блоку воюючих держав. Ця формальна заява матиме далекоке значіння.

ВАШИНГТОН. — В урядових колах є такої думки, що в найближчій часі американський уряд простягне ембарго на вивіз воєнних продуктів і на Канаду, а то тому, що вона офіційно приступила до війни.

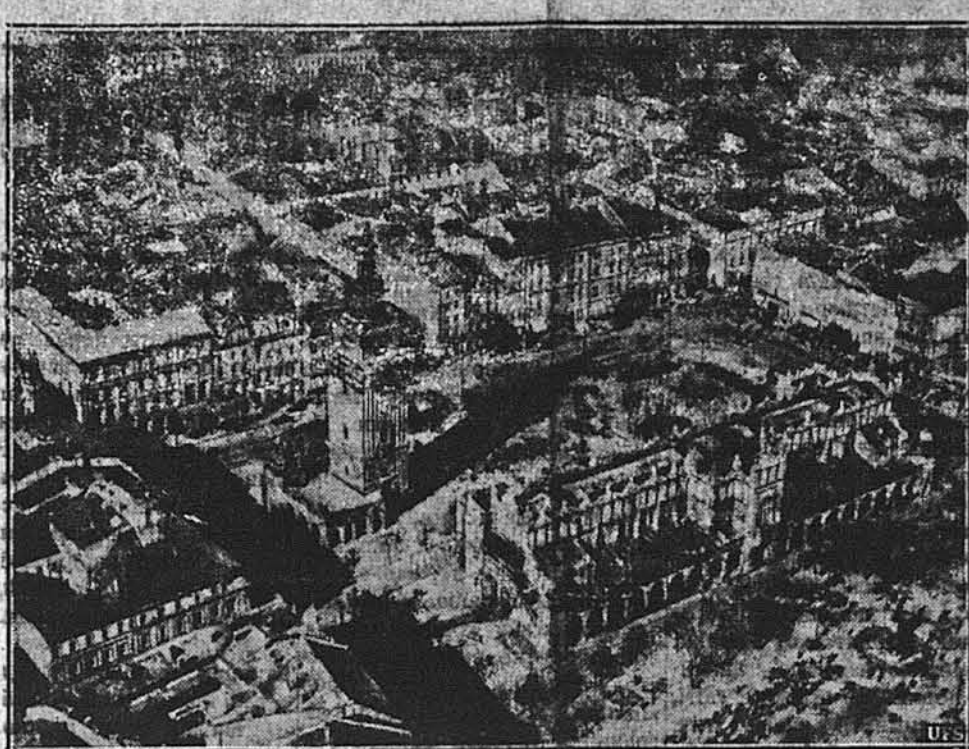
ДЕЛЕГАТИ „ПАКС РОМАНА" ЗАСТРЯГЛИ В АМЕРИЦІ.
ВАШИНГТОН. — Представник вашингтонського католицького університету, Едвард Кичнер, заявив, що 157 із 217 чужинських делегатів, що приїхали до Вашингтону на конгрес „Пакс Романа", готові тут застрягнути на неозначений час, через вибух війни в Європі. Як відомо, серед тих делегатів є теж два українці з західних українських земель.

ІДУТЬ КОРАБЛІ ПО АМЕРИКАНЦІВ В ЄВРОПІ.
ВАШИНГТОН. — Американський уряд вислав чергових кілька кораблів до Європи, щоб привезти до Америки тисячі американців, які бояться всілати на кораблі воюючих країв. Ті американці скупчилися в портах неутральних європейських країв.

ГРОШЕВІ ПОСИЛКИ ДО ВОЄННИХ КРАЇВ ДОЗВОЛЕНІ.
ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт заявив, що посилки до воюючих країв є дозволені, але вони мусять мати мировий характер.

ЗАГРОЗА МОРЯЦЬКОГО СТРАЙКУ.
НЮ ЙОРК. — Морські погрожують страйком, коли компанії не піднесуть їм платні, а також не зааскурують їх на випадок якого нещастя. Вони кажуть, що коли ризико плавання по морі внаслідок війни збільшилось, то повинна збільшитись і платня, тим більше, що компанії підносять ціни на перевіз.

СУДДЯ СОЛОМОН ГАНІТЬ ПОЛІЦІЮ.
БРУКЛІН. — Суддя Соломон увільнив одного жидів Шварца, якого арештувала поліція за те, що підчас одного вуличного мітингу, на яким бесідник образив жидів, він відбивався в обороні жидів. Суддя Соломон похвалив за те Шварца, а на адресу посадника Ля Гвардії і головного комісара поліції, Валентайна, висказав докірливу критику за те, що вони допускають до таких арештів.

Німці здобули „серце Польщі", Краків. На світліні ринок Кракова.

КЛАДУТЬ РУКУ НА НІМЕЦЬКІ ВКЛАДИ.

Внаслідок домагань деяких компаній, що їм німецький уряд винен гроші, власті покладали свою руку на німецькі грошові вклади в п'ятьох нюйорських банках. З тих вкладів будуть виплачувати компаніям і особам гроші, що їм винні Німеччина.

НЕ ВБИЛИ ЧЕКИСТИ, ТО РОЗБИШАКИ ВИРУЧИЛИ.

Жінку більшовицького театрального директора Всеволода Мєєргольда, славу акторку Зинаїду Райх, убили в дикий спосіб розбишаки в її власній мешканні в Москві 17. липня. Актorkу знайдено з 11 ранами від ножа, з повиколованими очима і перерізаним горлом. Її забрано чимсьорше до шпиталю, але чотири години пізніше вона вмерла.

Кілька днів раніше була вістка, що московська тайна поліція була арештувала її з невідомої причини. Її арешт наступив за арештом її чоловіка, якого кілька літ давніше більшовики величали як якогось божка.

ВТОПИЛОСЯ 4 ДІТЕЙ.

Петро Метлок, 14, Ольга Метлок, 15, і Ірина Метлок, 18 літ, члени одної родини, і Зенон Онішко, 9 літ, всі з Реджайни, потопилися в глибокій місці ріки Бофало. Одіні їх діти довели до першого сліду і їх тіла знайшли на дні ріки в місці, де звичайно купалися і пливалося. Ніхто не був свідком цієї трагедії.

ХАПАВСЯ ПОТЯГУ І ПОГИБ.

Олекса Перепелєць, фермер з дистрикту Прісвіл, Саскачеван, хопався потягу, що їхав до Сторджіс і притім нещасно впав під колеса вагонів, які виїздили з сїенарської площі. Перепелєць погіб на місці, колеса пом'яли його руку, потовкли голову і зломали карі. Він відвідав Йорктон, шукаючи лікарської помочі на руку, що була спаралізована вже кілька місяців.

Щоб устійняти його ідентичність, шеф поліції Фенсон з Йорктону поїхав до дистрикту Сторджіс і віднайшов родину Перепелєць. Привіз із собою жінку погіблого і двоє дітей, Мері 13 і Нік 15 літ, які пізнали тіло батька.

ЖЕРТВІ ВИБУХУ ПЛЯШКИ З ВАПНОМ.

У Петрові, городенського пов., 15-літній Богдан Онуцький насипав до пляшки негашеного вапна, залив його водою, закоркував пляшку та закидав її в землю. По часі пляшка вибухла та важко поранила Онуцького, 9-літнього Яніка і 14-літню Катерину Бєнєш.

УМОВО ХВОРИЙ СПАЛИВ ГОСПОДАРСЬКІ ЗАБУДОВАННЯ БАТЬКА.

У Новосітках, перемиського пов., умово хворий Михайло Медвідь на вістку, що його мають вивезти до Кульпаркова, полав у шалі і підпалив хату батька. Вогонь швидко поширився на забудовання сусіда Василя Олійника і знищив їх до тла. Умова-хворого негайно вивезли до Кульпаркова. Шкоди великі.

ЗНАЙШЛИ БАКИЛЬ РЕВМАТИЗМУ.

На медичних нарадах у готелі Вальдорф Асторія в Нью-Йорку англійський професор Грін заявив, що нарешті медичним наукам вдалось відлучити бакиль ревматизму, що викликає також хворобу серця і забирає більше жертв у людей ніж котрий інший бакиль. Відлучивши його від здорових клітин, можна буде його вбивати.

ХАТИ З ПРАСОВАНОЇ СОЛОМИ.

Тепер є такі способи, що можна солому так опрасувати, що можна з неї виробити дошки. І тепер у Швеції виробовують дошки із опрасованої соломи на будову хат. Пробі виказали, що в таких хатах в зимі тепло, а в літі холодно, бо опрасована солома не пропускає крізь себе ні теплоту, ні холод.

ГРАДОВА БУРЯ.

Над ліським повітом перешла нагальна градова буря, що наробила багато шкід у різних господарствах. Потерні такі місцевості: Госів, Новосілки, Смільник, Лупків, Воля Міхова, Шибанівка, Криве і ін. В деяких місцевостях упав град величини волоссякого горіха.

ЖАХЛИВА САМОХОДОВА КАТАСТРОФА.

На гірській автостраді під Гросглокнер у Німеччині трапилася жахлива самоходова катастрофа. Автобус із 32-ма пасажирами вилетів у пропасть, при чому 11 осіб загинуло на місці, а 21 важко поранилих перевезли до лічниць.

ПРОРОЧИЙ СОН.

Сестрі 17-літнього Ернеста Кміти в Савт Бенді, Індіяна, приснилося 13. липня, що її брат утопився. Вона сказала це рано мамі. Трохи пізніше прийшов поліцей до їх дому. Памятаючи сон, мати сама спитала поліца, чи часом її син не втопився. Поліцей потвердив, що тіло її сина знайдено на дні недалекого озера. Він пішов був там з приятелями купатися.

ХВИЛЮВАННЯ МІЗКУ.

Вже з давен давня люди знали, що мозок так рівномірно хвилює, як от серце бється, бо могли не спостерігати, поглянувши на голову малої дитини — в те місце, де то мозок не покритий кістю. А не давно вчені досідили, що мозок має й електричне хвилювання. А це даліше спостереження, що в здорової людини мозок хвилює рівномірно, а в хворої нерівномірно. Та найцікавіше те, що й кожна думка проявляється як трощик відмінне хвилювання електричне в мізку.

Коли до мізку не доходить подостатком кисня, а це стається, як людина дуже мілко віддишає, то хвилювання мізку стає нерівномірне, і тоді людині стає тяжко ясно думати.

ДЕ ТАЙНА СИЛА ЛЮДИНИ?

Про те, що людина має, або може мати сподуку з вищого роду життя, тобто з духовним життям, говорять багато старинні філософи Індії. Є й тепер тут та там одиниці, що мають силу бачити й відчувати на віддалі. Здогадуються, що ота таємна сила людини міститься у шишковій залозі мізку, та вчені ще не можуть ані заперечити, ані потвердити такого здогаду, бо й самі майже нічого не знають про чинності шишкової залози.

ПОГОЛОСКА ПРО ПЛАН ВІДРОДЖЕННЯ ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКОЇ РЕПУБЛІКИ

БАЗИЛІЯ (Швайцарія). — Агенція Гаваса подає за часописом „Базилер Нахріхтен", що з хвилиною, як німецькі війська ввійдуть на територію східної Галичини, буде проклямована Західньо-Українська Республіка. Станеться це тому, щоб запобігти есентуальному прилученню тих земель до СРСР. Оту поголоску передали польські газети в Америці.

НІМЕЧЧИНА ЗАПРОПОНУЄ ЗАМИРЕННЯ.

БЕРЛІН. — Німецька преса пише дуже обережно про Францію й Англію. Німецьке командування видало приказ, щоб нічим не провокувати франузів і англійців. Крім того у воєнних комунікатах є завжди щось, що є похвалою для польського війська і його хоробрости. З цього, що пишеться, виходило, що Польщі бракує тільки добре вишколених по військовому офіцерів і розумного проходу. В останнім комунікаті підкреслено хоробрість польської кавалерії, що боролась на Помор'ю. Це та дивізія, що складається з синів польських шляхтичів. Але й тут додається, що кров була пролита марно, бо атаки кавалерії були хоробрим, але безцільним воєнним рухом. Висказано також велике признание для тих польських жовніврів, що боронилися в данцигській твердині Вєстерплате, яка тепер піддалася. Польський капітан висказав подив для німецьких жовніврів, що атакували Вєстерплате. З таких писань заключають, що, здобувши Варшаву та трохи більшу частину Польщі, Гітлер запропонує замирення. А Мусоліні буде змагати до скликання міжнародної конференції для полагодження європейських конфліктів.

У ФРАНЦУЗГОЛОСИ ПОДІЛЕНІ.

ПАРИЖ. — Загал населення, коли його думку можна судити по газетах, є за тверду руку супроти Німеччини. Але є багато таких, що є тої думки, що замирення це така вартісна річ, що за неї варто понести жертви. Вони будуть перти до замирення. Знов інші думають, що буде небезпечно відкидати есентуальну мирову пропозицію з боку Гітлера, бо тоді його позиція буде скріплена в усіх тих, що не зацікавлені в тому, щоби проливати кров за те, що їм далеке.

АНГЛІЯ ПРИ ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН. — Бритійський прем'єр Чеймберлін заявив через радіо, що Англія стоятиме твердо при Польщі й не закінчить з Німеччиною ніякого сепаратного миру. Також хвалив польську армію за її хоробрість.

НЕ ПЕРЕЦІНЮВАТИ НІМЕЦЬКИХ ПЕРЕМОГ.

ПАРИЖ. — Військові знанці звертають увагу, що Німеччина не осягнула покищо в Польщі ніякої перемоги. Польські війська, кажуть вони відступають у порядку згідно з воєнним планом. Польща має ще 45 дивізій, які ще не ставили опору. До більшої битви шойно приїде. А навіть якби Німеччина заняла цілу Польщу, то ще також не є великою перемогою, бо властива війна розіграється на французько-німецьким фронті.

ДЕ ДІНЕТЬСЯ ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД?

БУКАРЕШТ. — Ходять поголоски, що польський уряд, який тепер переїхав з Варшави до Лоблина, звернувся до румунського уряду з проханням дозволу переїхати вразі потреби на територію Румунії. Виходить, що він числиться з тим, що німці можуть забрати цілу Польщу.

ЗАПОВІДАЮТЬ РОЗКЛАД ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Німецькі газети подають, що в Польщі вже є хаос та що польський фронт доволі не вдержиться.

ФРАНЦУЗИ Й АНГЛІЙЦІ ДОБРЕ НАТИСКАЮТЬ.

ПАРИЖ. — Французько-англійська підготовна акція до більшої офензиви, що вже зачалася, застала німецьке командування вислати на західний фронт 6 дивізій. Тим осягнули Франція й Англія свою ціль, бо облекшили німецький натиск на Польщу. Французькі війська ввійшли в двох місцях на т. зв. неутральну територію („нічийні землі"), яка розділює французьку фортифікаційну Лінію Макіно від такоїж німецької Лінії Зігфріда. На тій землі посунулись французи в деяких місцях на 9 миль. Наступ відбувався при допомозі найтяжчих гармат і повзів.

ГОЛОВНА СИЛА НЕ ТОРКНЕНА.

БЕРЛІН. — Самі німці признають, що німецька армія ще не зустрілася з головною польською силою. Перша стріча буде можливо під Варшавою, або десь поблизу в тому місці, де ріка Буг вливається до Висли. Колиж брати англійську силу під увагу, то тут удалось німецьким субмаринам затопити 4 англійські невеликі кораблі. А англійські комунікати подають, що англійські літаки знищили цілком один панцирний німецький корабель, а другий ушкодили. Значить, що й на морі не було ще поважної сутички. А те, що діється на французько-німецьким фронті, шойно тільки підготова.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

"Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J."

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERGEN 4-1016, 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

3 РОЗВАГОЮ ДО ОБОРОНИ

Перед українською імміграцією в Америці отворене нове поле для нової праці в справі визволення українських земель і допомоги терплячому українському народові в Європі. Це певне, що всі ми хотіли б ту допомогу дати. І то якнайскорше і якнайбільше. Щодо цього нема ніяких сумнівів, коли мати на увазі широкий свідомий український загаль в Америці. Тому і кожний та кожна з нас хотіли б бачити уже розпочату таку акцію, а нашу імміграцію об'єднати коло такої праці. Всі ми хотіли б почути про таку акцію ще й на численних вічах і читати про неї в українській пресі.

Оте все є природне й розумне, бо так дійсно повинно бути, і ми віримо, що так буде. Але великий момент вимагає також і великої розваги. Великі події швидко зачали розвиватись. Українська справа в нашому природному розумінні й почутті є дуже ясна й проста. Вона булаб також для кожного, якщо б світ застосував до неї примітивні засади справедливості і людності. Але так є, що в міжнародних справах про ці засади постійно говорять, але їх у практиці дуже рідко застосовують. Ми є свідками, що звичайно заважає більше сила, ніж право й справедливість. Ось тому нам так тяжко виходити перед світом з нашою ясною і справедливою справою. Ось тому так тяжко йти прямим шляхом, бо інші звикли до облуди і ошуків. Таке положення заставляє нашу імміграцію добре обдумати ті практичні політичні кроки, які нам треба тепер повзати в обороні України. Та вже тепер з одного мусимо собі здавати ясно справу, а це з того, що така акція української імміграції в Америці мусить бути плянова, згідна, достойна.

Наш зв'язок з українськими землями перерваний. Допомогові акції з Америки для європейських країв уже підлягають певним обмеженням з боку американського уряду. Такі обмеження, а їх можливо буде ще більше, ускладнюють і українську збірку акцію в Америці, ведену на допомогу визвольним змаганням Рідного Краю. Усе те вивчається. Але над тим усім треба нам нарадитись і прийти до якогось спільного висновку. Бо повинно бути так, як ми сьогодні всі відчуваємо: треба тепер дати з Америки Україні далеко більшу допомогу ніж ми їй досі колисьнебудь давали.

Надійшов час, коли ми обов'язані виступити як цілість. Прийшов час, коли слова мусять обернутись у діла, коли кожний і кожна з нас маємо заманіфестувати чином, жертвою і розумною політикою, що наш нарід зрійлий до своєї державності, що вартує волі й незалежності. Саме тепер, у тій важкій хвилині, треба нам усім добре слідити за тим, хто і як сповнює свої національні обов'язки. Треба точно читати нашу пресу і слідити за тим, що вона дораджує робити. І питати тих, що займають провідні місця, що вони думають робити і куди поведи українську імміграцію в Америці в справі оборони прав України.

Сергій Ефремов, полковник О. Н. О. К. С.

КРОВ ПРОЛИТА ДЛЯ НАЦІЇ-НЕ ЗАСИХАЄ

"Кров, пролита для цієї величності, не засихає. Тіло її все теплим буде в душі нації, все відображає роль непокоючого трі-вожного ферменту, що нагадує про нескінченне і кличе на продовження започатого".

(Заповіт С. Петлюри).

Події кривавого березня в Карпатській Україні несли висловити словами, про них ніяково писати чорнилом, а хотілося б отворити серце та писати кровю...

Карпатська Україна, вкрита лицарськими тілами загиблих Героїв - Січовиків, кровю своїх Героїв знову відновила велике національне Причастя Української Нації. Причастя Крут, Базару, посвячене кров'ю Великих Вождів Нації бл. п. Симона Петлюри та Євгена Коновальця на бруківках Парижу та Роттердаму.

Перед цілим світом знов піднеслася високо свята, непереможна Ідея Українського Соборництва, що в обличчі героїчної боротьби й смерті Карпатських Лицарів — Невідомих Вояків Української Нації знову ожила. Нерівна боротьба між національною обороною Карпатської України та ворожою навалюю викликала подив у цілому світі, здала симпатії навіть тих, хто вчора ще байдуже, або вороже ставилися до українського питання, або в прагненні Української Нації до своєї державності бачили лише якусь "німецьку інтригу" або щось інше — штучне.

Героїзм Лицарів - Січовиків та всіх вояків Національної Оборони Карпатської України — Лицарів новітньої української армії, яка складалася з синів усіх земель нашої Нації знов має запалити український вільсволюбний дух, а вірю в те, що вже й запалив українські маси до дальшої побідної славної боротьби за національну ідею, ідею Української Соборної Держави.

Кривавий карпатський березень знов нам усім доказав правдивість твердження, що кожна нація тягар боротьби за свою правду, за свою державність мусить двигати лише своїми власними силами, не очікуючи, що брати або млії сусіди стануть до допомоги.

Свята кров Карпатських Лицарів знову нам відкрила яскраві сторінки історії Української Нації та знову нам пригадала, що основою і головним чинником кожної національної волі та державної

самостійності завжди була, є й буде лише власна збройна сила та вільсволюбний дух нації. Недурно такий глибокий знавець психологічних чинників війни, яким світова військова література вважає Ле Бона, написав: "В той день, коли вільсволюбний дух щезне (у народа), йому немає чого більше губити".

Карпатський Березень — новий доказ, що вільсволюбний дух у нашого народу не щезає та не може щезнути.

СЛОВІНЕЦЬ ПРО УКРАЇНУ

Словінський щоденник "Словенець" (Любляна) приніс 19. липня б. р. допис із Праги п. з. "По зламаних Карпатській Україні" та з підзаголовком: "Українські провідники надіються ще цього року мати свою державу — Західно Україну". З цієї статті подаємо такі винятки:

Чотири місяці минуло від часу, коли пропала самостійна українська державка — Карпатська Україна. Через малу словянську країну повів лише коротко вихор воєнного страхіття, і вже її нема. Провідники мусили втікати за границю й тепер збираються поволи з усіх сторін. Недавно й мадярські газети подали, що військова влада в Карпатській Україні перейшла в цілості до цивільних рук і до Ужгороду вже прийшов перший цивільний мадярський губернатор, бар. Перені. Також проважено переплачувати вісті, що країна, яка пережила самостійність лише кілька днів, щезла з поверхні землі та з свідомості самих мешканців, які буцімто дуже щасливі, що дісталися під мадярське панування.

Прага — середовище українського руху. Та воно не так: Карпатська Україна ніяк не забула. На чужину мусили втікати багато провідників міліонного народу. Тепер вони групуються здебільша в Празі. Бувший прем'єр карпато-української влади, а описав президент самостійної Карпатської України, мсгр. Волошин, є тепер у Празі. Біля нього збираються тепер усі ті, що мусили втікати за кордон. Та всі вони не живуть у Празі; є їх багато в Братиславі та в інших місцевостях на Словаччині; багато

було тут Гордубалове поле? Авжеж було — самий камінь, кажуть, а чейже Хлобуякові тут родить жито, бараболі тут має й клапот льону! Але тут вище, коло тої грабини — звідти видно ціле село. Тут є чого дивуватись Божій мудрості: Кривим називається село, й справді воно криве, закручене дугою, як коли корова лежить. Стріха за стріхою, всі однакові, як отара овець; але тої білий двір належить Полянці. Немов би сюди й не пакує, думає собі Юрай: дах червоний, новий — можна подумати, хто це сюди переселився? Певно хтось із долини, є там досить людей, що не мають дерева й мусять із цегли...

Долина. Звідси видно й долину. Синя, рівна — як море, га, така пустиня. Тому вони так швидко йдуть: сумна їм дорога, чоловік їде — їде й немов ступає на однім місці. Не йшов би в долину лиш так подивитись; а тут — мов свято, чоловік може йти лише за носом, а все має чого йти далі: тут за ту поворотку, за келю, там до тої смереки, чесько з насосиско нагору, а

Пам'ятаймо це!

Пам'ятаймо на Крути, Базар, на бруківки Парижу та Роттердаму, пам'ятаймо на кривавий карпатський Березень!

Пам'ятаймо на святе причастя кровю Св. П. — Вождів Української Нації та її Лицарів, що нас зобов'язує, щоб ми твердою стостою прямили до єдиної заповідної мети — осягнення відвічних ідеалів нашої Нації — виборення Самостійної Соборної Держави для Українського Народу, пам'ятаймо, що ця кров не засихає та кличе нас до останнього кривавого бою з ворогами — до перемоги! — ("Пробоем").

їх є й у Відні. Прага стала знову якимсь дивним випадком осідком усіх тих, що піддаються далі тимі всіми, що мусили втікати перед мадярами й побиваються тепер на чужині за крашу долі свого народу. Лише 2—3 члени бувших урядів живуть у Братиславі, або деінде в Словаччині. В Мадярщині, чи там у батьківщині, залишилися лише три бунці карпатські міністри, а це д-р Долинян, д-р Брящайко й Перевузнник.

Страшні терпіння народу після інвазії мадярів. 15,000 юнаків лягло в бою.

В боротьбі з мадярами, коли то їх загони вдарилися в Карпатську Україну, впадо коло 15,000 молодих українців. Були це головні учні, молодші ремісники, а переважно молоді селянські сини. Можна сказати, що в цих коротких днях боротьби впаде квіт української молоді, бо число 15,000 для півмільйонного населення дуже велике.

Населення Карпатської України треба в сьогоднішніх відносинах поділити ось як: 1) на тих, що лягли в бою, або тих, що їх зараз розстріляно, як тільки мадяри вдерлися до краю; 2) тих, що мусили втікати перед мадярами; 3) тих, що мучаться тепер у тюрмах і таборах, а яких мадяри не випустять із в'язниць, хіба тільки мертвих; 4) тих, що терплять по арештах і таборах, а яких мадяри думають випустити як "покірних" із катівень.

Мадяри стріляють цивільне населення за "кару" і "для прикладу".

Ми вже згадували, що в бою лягло коло 15,000 душ українського війська. Та колиж

мадярське військо вдерлось опісля в глибину країни, то в кожному селі розстрілювало воно за "кару" або лиш "для прикладу" 10—15 мужиків. В селі Перечині мадярські вояки першого дня по приході застрілили 17 осіб, опісля ще 7, а вкінці ще 19 осіб. В самім Хусті першого дня по наїзді мадяри зараз розстріляли 200 осіб.

Роль генерала Прхали.

Ці короткі числа показують, як завзято боролись українці проти мадярів і наскільки був би лютиший спротив, колиб українці не були загалом цілком без зброї. Тому то сьогодні кажуть українські керівники, що всю катастрофу малої української держави завинив генерал Прхала, що його центральний уряд у Празі після кількох місяців перед катастрофою до Хусту, як міністра. Ген. Прхала мав у країна чудово узброєне чеське військо. Що більше, мав до розпоряджності найміцніші повзи та панцерні авта і знамениту артилерію. Всі ще й сьогодні признають, що чеське військо в краю було чудово озброєне. Але ген. Прхала зрадив українців. На власну руку відступив перед мадярами з кордону й дозволив, щоб мадяри ввійшли з двох сторін до краю. Сам він скоро відступив із повзами і гарматами й муніцією в напрямку польського кордону. Колиж мадяри стиснули українців із двох боків, оборона краю стала трудною. Однак, не зважаючи на те, українці боронилися хоробро й завзято.

Населення втікає на всі сторони.

Всі ті, що мусили втікати за кордон, втекли до Словаччини або до Румунії, а звідти через Югославію до Німеччини. Всі вони тепер у Німеччині в таборах праці виконують усяку роботу. Між ними є всякі професії: лікарі, професори, вчителі, робітники й селяни.

Ті, що залишилися, по арештах і таборах.

Найстрашніша доля тих, що не змогли захистити себе від пимсти і тепер терплять по тюрмах і концентраційних таборах. Ті, що мусять згинуть і що їх за ніяку ціну не думають живими випустити, переживають страшні муки. Їм викручують поволи всі члени, вирізують м'ясо й замазують касті. Взагалі все це просто не можна описати. Одне, чого ці нещасливі собі бажують, це скорі смерті! До Праги наспіли вже світліни з цих катівень; подробице описати все, що там діється, зможе мабуть мало яке перо. Туди післяли найздібніших кровопийців та катів, що мають виконати тільки одне: всіх зігнати з цього світу.

В останній партії є ті, що замкнені по тюрмах та концентраційних таборах та про яких кровопийці думають, що муками їх так упокорять, що вони вернуться додому знаменитими мадярами.

Катування по таборах.

Цих катувань різними способами. Кожний може очікувати, що його прив'яжуть на 10—15 годин "на шпанги". Бють їх вояки або дозорці, а коли змучаться, то мусять українці самі між собою битися й товктися. Дуже вживане є биття по лиці, що його практикується так: в'язні мусять увесь день між собою битися по лицю, а якщо котрому з них ослабне рука, тоді прискакує вояк або дозорець і валить зогнутого долонею поза вуха так сильно, що повітря з порожньої долоні своїм натиском розриває болонки й ціпляє в вухах. Так оглух у концентраційнім таборі лікар д-р Любич, який живе тепер у Відні й не може вести лікар-

ської практики, бо глухий. Великі знущання переживають в'язні тоді, коли неділями або в суботу ввечері вертаються вояки з коршем пнів. Тоді кожний такий пниога виливає всю свою погань на в'язнях. А тому, що вертаються майже впродовж усієї ночі, то такі ночі найстрашніші.

В'язні можуть тільки раз на день піти на сторону. Коли йдуть туди, то мусять перепити шпалір вояків, що їх несли лосердо "штовхають" і побивають аж до втрати притомності.

Перед спанням усі устеляються босоніж у ряди, а вояки з підкованими черевиками сначуть їм по пальцях. Горі то му, який би на хвилину відхилився від мучення.

Окремий рід катування такий: ставлять поділа в ірмиду, насаджують чоловіка на неї й ломлять кості.

Найстрашніші тюрми й концентраційні табори є в Бичкові, Рахові й Ніредьгазі. Тут замкнені та мучені ті, що їх можливо випустять ці живими додому, але так упокорених, що "во" віки люблять муть" своїх нових господарів.

Все, що українське, знищено...

Мадяри в Карпатській Україні знищили все, що було національно українське. Всі бібліотеки знищені, а всі українські книжки спалені. Українці мали за часів ЧСР 6 титназій і 24 віділові школи. Тепер мадяри дозволили тільки 2 мадярські гімназії й 10 віділових шкіл.

Нагілка на церкві й монастирі.

Новий режим розігнався також і на церкві. Відомо, що карпатські українці греко-католики й мають староцерковне словянське богослуження. Новий режим заборонив місцевого богослуження, не зважаючи на гострий спротив Св. Столиці. Церковні відправи мусять служитися по мадярськи. Розуміється, накинута теж на духовенство, а головне на монахів. У краю було 6 гарних стародавніх монастирів чину св. Василія. Вояки та старшини наперед ограбували три монастирі, забрали з келій усе, що мало яусь вартість, навіть пера й фотографічні апарати монахів і т. п. Потім здемолювали ці три монастирі, а до останніх трьох всадили мадярських монахів.

Монахи мусили втікати, головне до Словаччини, до Чехії, а тепер відходять у першу чергу до Канади та Бразилії.

Найтяжче потерпіли священик д-р Кулар, що був послом до союму Карпатської України. Вояки насамперед його страшно побили, а потім так знущалися над ним, що він згинув із їхніх рук.

"По таких терпіннях зближається воскресіння день".

Народ, що стільки перетерпів і так умирав, мусить бути переконаний, що дуже близький його "воскресіння день". Тому то може ні один нарід не готується так до того, що мусить прийти, як власні український.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Замовляйте в "Свободі":

"Свобода" P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Н А РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Нависоко Р. Л. Савчук. З передисловою Л. Нигрицькою. Ст. 128. Видавництво "Українська бібліотека". Видавець Іван Тиктор. Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилкове виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в "Свободі":

"Свобода" P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

13)

На селі чути сполоханий крик гусей та деренчання воза — то вертається Маня. Юрай махнув рукою й подався за стодолю. Чого тут стояти, носом до носа! Везеш купку сіна, а галасу робиш, наче бо знаєш, що везеш. — А тут тихо, то чоловік наче в Бога за дверми. Садок запустили, колосі тут росли груші й сливи, а тепер нічого нема. Треба було викорчувати ті перестарілі дерева й на осінь посадити молоді, та ні; вже тут нема нічого старого, нічого, що тут бовало давніше, самі отсі неплідні дерева: лишайтесь тут з Богом. Тинистий садок тут був, а тепер тут ринуться свині; а ця кропива, Господи Боже!

Не думай собі, дещо я в Америці бачив, дивився я, а дивив, те або те можна було б завести і вдома. Гарні речі там мають, знамениті — самого

своєї забави, сам для себе — це начеб чоловік лише грався; але для когось іншого — тут тільки плюнути в долоню та ще й засвістати. Так то воно, Поляно.

Слава Богу, вже корови дзвонять, вже вечір; тепер придуть і наші корівки, треба їх прив'язати, напоїти, погладити. Гафійка покличе: Степане, татку, вечеряти. Степан голосно сьорбає, Поляно мовчить, Гафійка шепчеться з вуйком Степаном, ну, що робити, добраніч усім. Гафійка в світлиці, Поляно на горіщі, Степан у стайні — ще обійти двір і залізти в хлів спати. А там, руки під голову, можна казати й голосно, що далосяб зробити і як воно могло би бути.

А корівки — немов розуміють: обертають голову й дивляться.

X.

"Перекажи, Гафійко, що прийдеш оїно ввечері".

Так, шматок хліба й сала й готово, гайда в гори. Гордубалові вільно й аж тоскно, як дитині, що втекла від мами. Стоїть над селом, начеб тут щось змінилось. Що є? Чи не

було тут Гордубалове поле? Авжеж було — самий камінь, кажуть, а чейже Хлобуякові тут родить жито, бараболі тут має й клапот льону! Але тут вище, коло тої грабини — звідти видно ціле село. Тут є чого дивуватись Божій мудрості: Кривим називається село, й справді воно криве, закручене дугою, як коли корова лежить. Стріха за стріхою, всі однакові, як отара овець; але тої білий двір належить Полянці. Немов би сюди й не пакує, думає собі Юрай: дах червоний, новий — можна подумати, хто це сюди переселився? Певно хтось із долини, є там досить людей, що не мають дерева й мусять із цегли...

Долина. Звідси видно й долину. Синя, рівна — як море, га, така пустиня. Тому вони так швидко йдуть: сумна їм дорога, чоловік їде — їде й немов ступає на однім місці. Не йшов би в долину лиш так подивитись; а тут — мов свято, чоловік може йти лише за носом, а все має чого йти далі: тут за ту поворотку, за келю, там до тої смереки, чесько з насосиско нагору, а

коли вже сюди дійшов, то до лісу; на південь дивиться — ліс, самий бук, пні сиві та ясні, немов би тут лежав туман; а тут, там, скрізь, як палаючі вогники, цвіте підлісок. А тут, дивні, який половий гриб, підважає сухе листя, яка груба й біла нога; а знаєш, що? залушть тебе тут, грибе, грибаню, не нараву ані зозульок ані дзвіночків, тільки китичку*полудницю для Гафійки, долі край лісу, де вони найсолодші. Гордубал стає й затримувє віддих: серни; там на другім боці стоїть самичка, полова і ясна мов торішнє листя, стоїть у панореті й чуває: що ти таке, людина чи пень? Я пень, стовп, якесь чорна шляка, тільки не тікай; шож і ти мене боїшся, дика звірино? Ні, не боїться; увірвала листочок, дивиться, жує мов коза. Бек бек, каже, затупала ніжками й стрибнула далі. А Юрай якось нагло почуває себе щасливим, легко йому йдеться вгору й нічого він не думає. Тільки їде, їде, і є йому добре. Серну я бачив, скаже ввечері Гафійці — йой, а де? Деж-пак, там на горі — в долині, Гафійко, неха сери.

(Далі буде)

ГОЛОСЯТЬСЯ НА ВІЙНУ.

Хоч Канада ще не виповіла війни Німеччині, то отсі три шотландські ветерани світової війни вибрали-ся до Віндсору, Онт., щоб записатись на війну.

ЩО ТАКЕ ГОРМОНИ?

Гормони та вітаміни — це сьогодні популярні й частенько повторювані поняття. Для ширшого вагалу це якісь магичні, чародійні речовини, що мають велику силу й всевладно господарюють в організмі.

Очевидно, гормони й вітаміни зовсім інші фізіологічні чинники, зовсім окремого походження, хоч саме ділення їх на організм, їх вплив на життєві процеси й необхідність брати в них участь не залишають сумніву, що між гормонами й вітамінами існує якийсь зв'язок. Над виявленням того зв'язку поміж гормонами, продуктами тваринних організмів і вітамінами, продуктами рослин працює сьогодні ціла низка біологів та хеміків.

Дехто називає вітаміни просто гормонами рослинних організмів.

Та лишім вітаміни на боці, а поспрабуємо дати відповідь на поставлене питання: що таке гормони?

Коротко та відповідь виглядає: **гормони — це продукти залоз внутрішнього виділення** (внутрішньої секції) або т. зв. **ендокринних залоз**.

Залози — це згущення клітин, що продукують якусь виділь, якийсь потрібний для організму сок і окремим каналом виливають його куди слід. Такі залози — це, напри., слинові залози (слинівки), що продукують слину, потові за-

лози, що продукують піт, печінка, що втворює золотобурі рідини — жовч, ціла низка залоз розсіяних у слизовій оболонці кормового проводу, ферменти травлення й т. д.

Кожна така залоза має власний залозний прохід чи каналік, що ним відсилає свій сок (секрет) на місце його призначення. Такі залози — це залози зовнішнього виділення (секреції).

Крім них існують в організмі ще т. зв. **ендокринні залози** або **залози внутрішньої секреції**. Вони характерні тим, що не мають ніяких каналіків, а свій секрет виливають **просто до крові**, точніше до кровоносних судин, що густою сіткою оплітають кожну ендокринну залозу.

Виділь ендокринних залоз, їх секрет — це саме гормони. Хоч відкриття ендокринних залоз, а в них і гормонів, зв'язане з останніми роками минулого століття — та до сьогодні здалось медицині широко розбудувати ендокринологію — тобто науку про внутрішнє виділення в організмі.

Як знаємо, в організмі ендокринних залоз є ціла низка, а всі вони продукують гормони, з яких кожний має у життєвих процесах своє спеціальне завдання. Мізковий додаток, борлакова (щитова) залоза, підшлункова залоза, надниркові залози, яєшники (у жінок), ядра (у чоловіків) і т. д. це тільки важливіші з ендокрин-

них залоз, яких чинність для нас сьогодні здобільша ясна, а гормони їх знайомі нам не тільки теоретично, але що більше, широко вживаємо їх сьогодні як ліків.

Гормонів продукують залози дуже маленьку кількість, просто міліграми, а це тому, що сила тих речовин дуже велика. Їх ділення, як кажемо, олігодинамічне. Кожний гормон має своє спеціальне завдання побудувати якусь означену чинність в організмі. Недостача якогось гормону за раз сколикує рівновагу організму й увисліді дає менше або більше його розладу.

Німці називають гормони „das flussende Nervensystem". По нашому це „плаваюча нервова система".

Напри., недостаточна продукція інсуліну, гормону підшлункової залози — викликає заворушення у цукровій господарстві організму, а у висліді дає цукровицю або діабет. Борлакова залоза на шій продукує гормон, що зветься **тироксин**. Який великий вплив його на фізичний і психічний стан організму — доказують розлади борлакової залози й хвороби з ними сполучені. Надмірна продукція тироцину дає хворобу Базедова, нестача його — т. зв. ендемічний кретинізм.

Дуже багато гормонів продукує маленька залоза, вміщена на підставі черепа — т. зв. мізковий додаток („мозгова залоза") або гіпофіза. Кожний із його 16 гормонів сповнує у життєвому або розвоєвому механізмі дуже важливу, просто керівну роль, між іншим впливає на ріст, себто висоту людини. Витягання з мізкового додатку можна побудити ріст людини.

Гормони полових залоз, тобто яєшників і яєдер, є тим чинником, що надають жіночій й мужиній їх другорядні полові риси, вони рішають про зверхню жіночість або мужеськість. Кастрати, тобто люди штучно позбавлені полових залоз, стають схожі на осібників протилежного пола. Деякі гормони вміємо сьогодні не тільки хемічно означити, але й синтетично їх випродукувати. Фармацевтичний промисл щораз то вдосконалює **опотератію** — тобто лікування гормонами. Та всетаки ця нова ділянка знання ще далеко незавершена й так теоретично, як і практично, має перед собою дуже багато можливостей.

Б. Ол.

Поезія і проза.

Вона (на винаймленім човні): Так плавалаб я з тобою цілу вічність...

Він: Хіба не маєш уявлення, скільки би це коштувало? Подумай: 2 злоті за годину.

ДО БРАТКА

Щось я, братку, тобі скажу. Запряси: В дорогу я далеченьку Спішуся.

Ти лишися при батечку. Братку мій, Захисти нашу матінку Й нивку сні.

Бо ця нивка потом злита, Братку мій, Як і весняні віночки — Це наш край!

Навіть ті річки, що вються Ось кругом, Наївіт берізки, що туються Під лугом.

І село наше тихеньке, Мов мати, І райок наш, де кодитмо Гуляти...

Степ розлогий, Дніпр широкий Не лаше... І райок наш, де кодитмо Гуляти...

А вороти напосінась, Мов на сні, І вершати скаженілі, Це все їх!

Тут, де наших прапрадідів Лягав кров, Втаборився лях лукавий Й румун знов.

Там, де вільний, запорожень Тирм не знав, Розсієсь москаль зептанілий Й все забрав!

Знищав волю, нидер віру, Бісурман, І чпанітьсє: „Нет України, Здеся я пан!"

Піду, братку, в бія кривавий, Ти лишися, Прийде пора, й ти туюдоу Поспішися!

Дубнянин.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАСВІ

ПОНІСТАНН. О.

3 гостини на визвольну акцію.

В суботу, 2-го вересня, член від. 28. ОДВУ, п. Іван Іванчук, бувший український жовнір, справив гостину в домі п. Марушечки, на котру зіїлися добрі члені ОДВУ і гості. Вони не забули і за добру національну ділу. Василь Сильчак, що недавно приїхав з рідного краю, говорив про обставини нашого народу під ляхом окупцією. Казав, що на еміграції не сміємо забувати за зв'язання борів за волю України. Його мову підтверчив п. П. Лішак. На їх зазив зібрано на визвольну акцію \$11, які переслали через від. 28.

Зложили по \$1: І. Іванчук, П. Лішак, В. Сильчак, І. Фесич, Н. Мирдич, М. Лішакський, Анна Біло, Пав. Сухар, Анна Мішинська, Юлія Фесич; по 50 ц.: Т. Фесич і В. Гринко. Член 28. від. ОДВУ.

Спорт.

Боксер (перед боротьбою до свого противника): Перш за все мусите мені, пане товаришу, сказати, до котрої лічницї маю вас завести.

На науці релігії.

— Котрий з сімох гріхів найменше шкідливий для душі?

— Лїниство.

— Чому?

— Бо хто лїнивий, той грїхів не робить.

Барометер.
— Мамо, барометер упав.

— Буде дощ.

— Ні, але він розбився.

І то рація.

— Урядовцям повинні виплачувати платні 30-го кожного місяця.

— Чому?

— Щоб до першого мали гроші.

Між жидівськими комбатантами.

— Пане поручик! В часі війни ви врятували мені життя.

— Не пригадую собі нічого такого.

— Ви втікали, а я за вашим прикладом.

В подружжі.

— Кохана! Скажи мені хоч одно тепле слово;

— Футро!

Д-р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров
Аналіз крові для подружжя са-доцтва
Геморойди й жидяки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST.
NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7897
Офісні години 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуґи.
X & Фларесков.

БОЛІНІГ

Рані на ногах, спухлі ноги, набряклі жиди, болочі ноги, флебіс (запалення жил), нипухлі або болочі коліна чи кїсточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісні години: щоденно від 1 до 6 вечір, в поєднанні з четвер-гом від 1. до 8:30 вечір, п'ята урядових годин у неділя.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York, City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

Недуги крові, шкіри, нервів, загальну слабість, недуги шлунка й жидюк, геморойди („паяс") і інші запалення відкототі кишків, нирок, міхура й інші хронічні слабості мужчин і жінок лікується успішно. Питайтесь мене поради з довірою. Дайте мені нагоду пояснити вам ваш стан без ніякого зобов'язання з вашого боку. Розсудливі жиди й урини, лучі екс. Умйковані ціни. Умовини догідні.

(ЕКЗАМІНАЦІЯ ДАРОМ)

DR. L. ZINS, 110 EAST 18th STREET,
(між 4. Еве. і Ірвінг Плейс)
NEW YORK, N. Y.
(орядує 27 літ)

ГОДИНИ від 10. рано до 8 вечір. У неділі: від 10. до 2. попол.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найсильнішій кораблі на всі прогалини і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорож — паспорт, Візи, пермити, афідевіти, петші, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЖИ посміаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО жидяльним легіаціям виплатити до своїх законів.

ПОЛАГОДЖЕНО СТАРОКРАСВІ СІПРАВИ відібно до теперішніх обов'язкових законів в краї. Контракти, повноважств, акти зареєстровані, довідні картки і всі інші документи.

ПРОСИМО ДОМИ та рідні бізнеси по дуже приступних цінах. Голосятсья у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА по торієні поради та ретельну обслуґу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ю і Елєн А), NEW YORK, N. Y.

BATES & ANDERSON

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172

Католицький асистент.

НЕ НОВА

Наша обслуґа не є нова. Хоч вона під кожним оглядом модерна, то кожний бачить, що за нею є 30-літній досвід; 30 літ науки, але обслуґувати найкраще.

Це річ такої великої ваги, що ми не можемо собі уявити, як хтось може не звернути на це уваги.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ДО ВІДОМА ТОВАРИСТВАМ, БРАТСТВАМ І КЛУБАМ!

Продається шафа, два пра-порі: американський і український, а також костюми до представлення св. Николая. Ці річи можна купити всі разом, або одицем. Голоситись на адресу:

PETER SWYSTUN,
429 E. 166 St., Apt. 9, Bronx, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6861.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір. Н неділі агідно з умовою.

718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.

Т. ГРАМЕРСЬ 5-2410.

Урядові години: рано від 10 а.

12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ГІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДИ

(РЕСТАРАЛ)

Це славне європейське природне средство припоручують передовсім тим, що терплять на шпиртй КАШЕЛЬ І ЗАДУХУ.

Ціна \$1 за пакеґ. Посилайте замовлення до:

Mrs. GRETA LESKOVAR

507 E. 73rd St., New York, N.Y.

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпартібно терпіня. Аналіз крові, лучі „Екс", аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ

запевняють удачну діянозу. Ревматичні стани, „Гей фівер", астма, клопоті відкототі кишків, піхура, зароз і нирок лікується модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ.

DR. DERUNA

128 East 86th St., New York City.

Кожного дня від 10.—2. год.

і від 4.—9. У неділі від 10.—2.

Осібні жидяльня для жінок.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без рішків, як далеко дозв Нюарком. Браї потреби телефуйте до нас. Обслуґа шпра і чєста. — Офіс:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-4347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ УНДЕРТЕЙКЕР

заряджує погребамі по ціні так низькій, як \$150. Обслуґа найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

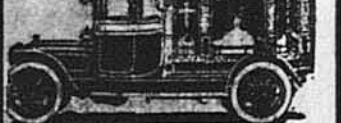
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

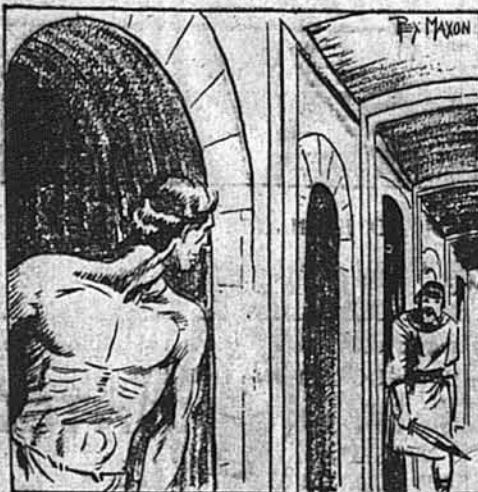
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-5577

Після короткої сварки і глухого стукоту на хвилинку все стихло. Далі закрипили двері. Тарзан миттю притаївся біля одвірка. З одної кімнати вийшов король Форос. В його руці був закріпавлений меч. Обличчя його мало п'яно-дурноватий вигляд, а при тім відбивалася з нього змисловість. Він кудись прямував.

Миттю Тарзан відгадав, що сталося. Форос у сварці мусів убити королеву. А вбив він її тому, що вона робила йому перешкоди в залицяннях до другої жидки. Тепер Форос прямував до цілі, щоб задовольнити своє бажання. Здавалося в цю хвилинку, що він про ніщо інше не думав. Не замислюючи Тарзана, він подався далі коридором.

Та як лише він пройшов біля Тарзана, цей поспішно кинувся тихцем за Форосом. Пройшовши кілька дверей, Форос зупинився коло одних і почав їх відкривати. Двері подались і в них зник Форос. Він не замикав за собою дверей, а лишив їх трохи відхиленими. Тарзан собі подався до дверей, щоб наздігати Фороса.

Тарзан рухався так тихо, немов кіт. Він знаходився зараз за плечима Фороса, та цей його не бачив. Тепер оба вони стояли перед кімнатою, в якій в одному куті лежала зв'язана Гонфалія, а в другому теж зв'язаний Вуд. Кімната була слабо освічена і в першій хвилині вони не завважили Тарзана. Але цей їх відразу пізнав.